

prof.dr.sc.Fuad Pašić

Klinika za hirurgiju UKC Tuzla

Katedra za hirurgiju

Medicinski fakultet u Tuzli

Seminar „RAZLIČITI ASPEKTI BOLA“

16. 06. 2021 god.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

ABDOMINALNA BOL

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol

Čovjek s lakoćom podnosi samo jednu bol, to je bol drugih. (René Leriche)

Nema ljepše nade od one što je nikla iz tuge i nema ljepših snova od onih što ih rađa bol. (Ivan Cankar)

Bol potiče čovjeka da misli. Misao čini čovjeka mudrim. Mudrost čini život podnošljivim. (John Patrick)

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Trbušna šupljina

- Trbušna je šupljina je dio tijela u kojem je smješteno mnoštvo organa, a uz to je i regija kojom prolaze velike krvne i limfne žile.
- S obzirom na sve organe i organske sisteme koji se u njemu nalaze, nije neobično da su u trbuhu često prisutni bolovi koji iziskuju egzaktnu evaulaciju i otkrivanje njihovog porijekla.

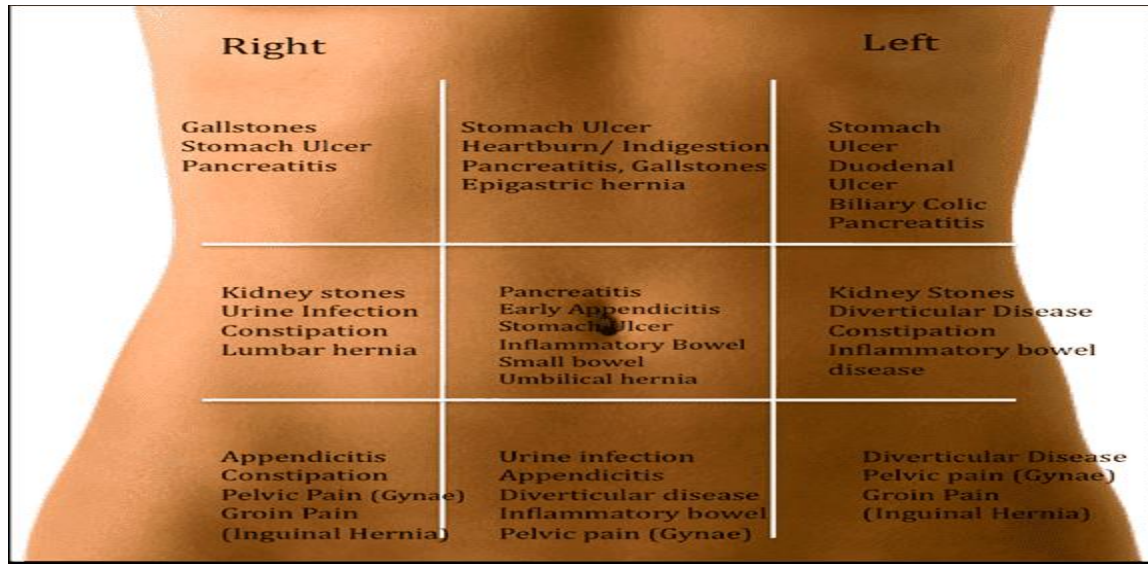
Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol u trbuhu

Bolovi u trbuhu predstavljaju jedan od najvažnijih dijagnostičkih izazova za svakog ljekara.

Imperativ je ispravna interpretacija tegoba, stratificirani sistemski pristup a ponekad i promptno reagovanje.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Najčešća podjela

- Akutna bol
- Hronična bol

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Patofiziologija

- Visceralna bol potječe od autonomnim živčanim vlaknima inerviranih abdominalnih organa i predstavlja uglavnom osjet rastezanja i kontrakcije mišića, a ne rezanja, kidanja ili lokalnog podraživanja.
- Visceralna bol tipično je da je neodređena, tupa te povezana s mučninom. Teško ju je lokalizirati, a obično se opaža na mjestu embrionalnog smještaja zahvaćene strukture.

Patofiziologija

- Strukture gornjeg dijela probavne cijevi (želudac, dvanaesterac, jetra i gušterača) izazivaju bol u gornjem abdomenu.
- Tvorbe srednjeg dijela probavne cijevi (tanko crijevo, proksimalno debelo crijevo i crvuljak) uzrokuju periumbilikalnu bol.
- Dijelovi zadnjeg crijeva (distalni kolon i spolno-mokraćni sistem) izazivaju bol u donjem abdomenu.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Patofiziologija

- **Somatska bol** dolazi od parijetalnog peritoneuma koji je inerviran somatskim živcima, a isti odgovaraju na podražaj kod infektivnog, hemijskog ili drugog upalnog procesa. Somatska bol je oštra i dobro ograničena.
- **Odražena bol** je bol koja se osjeća na mjestu udaljenom od izvorišta i rezultira konverzijom živčanih vlakana u kičmenoj moždini. Uobičajeni primjeri odražene boli su bol u lopatici zbog žučne kolike, bol u preponi zbog bubrežne kolike i bol u ramenu zbog podražaja dijafragme krvlju ili infekcijom.
- Peritonitis je upala peritonealne šupljine. Najozbiljniji uzrok joj je perforacija u GI traktu a ista stvara trenutnu hemijsku upalu koju prati infekcija crijevnim mikroorganizmima.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Peritonitis

Peritonitis nastaje zbog (npr. apendicitis, divertikulitis, strangulacija crijeva, pankreatitis, upalne bolesti male zdjelice i mezenterijalna ishemija).

Intraperitonealna krv iz bilo kojeg izvora (npr. rupturirana aneurizma, trauma, kirurški zahvat, ektopična trudnoća) podražuje i izaziva peritonitis.

Teški peritonitis izaziva i barij i nikad ga se ne bi smjelo davati pacijentu kod kojeg se sumnja na perforaciju u GI traktu.

Peritonealno-sistemske spojevi (šantovi), drenovi, kateteri za dijalizu unutar peritonealne šupljine te ascites pogoduju razvoju infektivnog peritonitisa.

Rijetko se javi i spontani bakterijski peritonitis kod kojeg do infekcije peritonealne šupljine dolazi bakterijama iz krvi.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Peritonitis

- Peritonitis izaziva pomak tekućine u peritonealnu šupljinu i crijeva što vodi teškoj dehidraciji i elektrolitskom disbalansu.
- Brzo se može razviti respiratorni distress sindrom u odraslih. Slijede zatajenje bubrega, jetre i diseminirana intravaskularna koagulacija.
- Pacijentovo se lice objesi poput maske, dajući mu tipičan izgled, tzv. facies Hyppocratica. Smrt nastupa u nekoliko dana.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Etiologija

- Mnogi poremećaji u abdomenu izazivaju bol neki su trivijalni a neki ugrožavaju sam život pa zahtijevaju brzo postavljanje dijagnoze i urgentnu operaciju.
- U takva stanja spadaju ruptura aneurizme abdominalne aorte, perforirani šuplji organ, mezenterijalna ishemija i rupturirana ektopična trudnoća.
- Drugi poremećaji (npr. opstrukcija crijeva, upala crvuljka, teški pankreatitis) su također ozbiljna i gotovo jednako hitna stanja.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalna bol uzroci izvan trbuha

- **Abdominalni zid** Hematom mišića rektusa
- **Genito-urinarni** Torzija testisa
- **Infektivni** Herpes zoster
- **Metabolički** Alkoholna ketoacidoza, Dijabetična ketoacidoza
- **Porfirija**, Bolest srpastih stanica
- **Torakalni** Infarkt miokarda, Upala pluća, Plućna embolija
- **Radikulitis**
- **Trovanja** Trovanje teškim metalima, Trovanje metanolom,
- **Ujed** crne udovice,
- **Ubod** škorpiona

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bolovi u trbuhu

1. Koliko imate godina?
2. Je li pojava bola bila iznenadna ili postupna? Iznenadni nastup bol je često torzija (testis ili jajnik), puknuće (cista ili više katastrofalne, aorte) ili kolike (bilijarne ili ureteralne).
3. Šta je bilo prvo - bol ili povraćanje? Bol je prva gora; tj. vjerovatnije je da je uzrokovana hirurškom bolešću
4. Je li bol konstantan ili povremen? Stalni bol je gori.
5. Je li bol započeo centralno i migrirao udesno dolje kvadrant? Ovo ima visoku specifičnost za upala slijepog crijeva.
6. Koliko dugo te boli? Bol manje od 48 sati je gore.
7. Kakva je bila vožnja do bolnice? Bol povećana preleskom ležećeg policajca ili vožnjom neravnom cestom sugerira na intraabdominalnu infekciju.
8. Imate li još uvijek apetit? Anoreksija je češća viđa se kod hirurške bolesti, posebno slijepog crijeva i holecistitisa.
9. Jeste li trudni? Test za trudnoću - razmislite o vanmateričnoj trudnoća, torzija jajnika

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bolovi u trbuhu

10. Jeste li ikada operirali trbuh? Razmislite o opstrukciji kod pacijenata koji su prijavili prethodne operacije na trbuhu, posebno u prisustvo povraćanja. Bariatrijska hirurgija? Još veći rizik od hirurška bolest.
11. Jeste li to ikada ranije imali? Izvještaj o prethodnim epizodama pogoršava ishode.
12. Imate li anamnezu vezanu za rak, divertikulozu, pankreatitis, zatajenje bubrega, kamen u žuči ili upalna bolest crijeva?
13. Da li imate HIV ili AIDS? Razmislite o okultnoj bubrežnoj infekciji kamenje ili pankreatitis povezan sa drogom.
14. Koliko alkohola pijete dnevno? Razmislite pankreatitis, hepatitis ili ciroza.
15. Pušite li / konzumirate li marihuanu svakodnevno? Ako je odgovor da, razmislite sindrom kanabinoidne hiperemeze.
16. Uzimate li antibiotike ili steroide? Oni mogu maskirati infekcije ili izazvati reaktivnu leukocitozu.
17. Imate li istoriju vaskularnih ili srčanih bolesti, hipertenzija ili atrijalna fibrilacija? Ako je odgovor da, razmotrite mezenteričnu ishemiju i aneurizmu abdomena.
18. Jeste li ranije radili CT ili ultrazvuk trbuha? Ako jesu, šta su pokazali?

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalna bol vječita inspiracija i enigma

- U zadnjih dvadesetak godina u mnogome se promijenio menadžment u pristupu abdominalnim bolovima.
- Naročita pažnja se posvećuje pacijentima sa okultnom patologijom i pacijentima sa očekujućim neželjenim ishodom u liječenju.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Komparativni podaci

- Između 2007. i 2011. u SAD bilo je 23% povećanje posjeta službama Hitne pomoći kod pacijenata sa bolovima u trbuhu i taj trend se nastavio povećavati.
- Kod većine odraslih stopa prijema u bolnicu zbog bolova u trbuhu kreću se od 18% do 42%.

Abdominalna bol nepoznanica

- Čak i na kraju svih provedenih mjera, obrada, dijagnostičkih procedura i pregleda od strane raznih specijalista etiologija bolova često ostaje nejasna.
- Kod 40% pacijenata porijeklo abdominalnih bolova nikada nije utvrđeno.

Bol u abdomenu

- Ponavljamo abdominalna bol vječiti izazov i pored svih tehnoloških napredaka
- Nakon dugogodišnjeg rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ali i u kliničkim ustanovama svi smo bili u prilici da liječimo pacijente sa veoma jakim, nekad neizdrživim bolovima u trbuhu koji su bili posljedica gastroenteritisa.
- No vidjeli smo i pacijente sa naizgled „benignim nalazom“ mekim trbuhom, bez bolova koji je skrivao „hiruršku katastrofu“.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Promjena paradigmi u promatranju bolova u abdomenu

Poseban izazov u evaulaciji bolova u abdomenu

- starije osobe,
- žene u fertilnoj dobi,
- oslabljeni imuni odgovor (pacijenti sa AIDS-om),
- pacijenti sa prethodnim abdominalnim operacijama
- Abdominalni bol kod Covid pacijenata

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Promjena paradigmi u promatranju abdominalnih bolova

- Smanjenje broja pogrešnih dijagnoza
- Smanjenje broja nepotrebnih hospitalizacija
- Zbirno smanjenje zračenja pacijenata
- Poboljšavanje globalnih strategija u tretmanu pacijenata sa abdominalnim bolovima

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol u abdomenu kod starijih osoba

Istorijski zbirno promatrajući,

- gotovo dvije trećine starijih pacijenata s bolovima u trbuhu trebaju hospitalizaciju, a mnogi budu podvrgnuti operaciji.

U današnjoj eri modernog slikanja

- 60% starih bolesnika s bolovima u trbuhu je hospitalizirano,
- 20% se podvrgne operaciji,
- 5% umre.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalni bol kod starijih osoba

- Čak i dijagnoza akutnog abdomena starijih osoba može se zakomplicirati relativnim nedostatkom simptomatologije čak i u prisustvu ozbiljne bolesti.
- Starije osobe, pacijenti, često nemaju temperaturu, leukocitozu i lokaliziranu osjetljivost uprkos hirurškim tegobama u trbuhu. Peritoneum kod starijih osoba je manje osjetljiv, ta „signalna lampica kod starijih manje svijetli“.
- Pored toga, nedijagnostikovani hirurški problemi kod starijih osoba brže su opasni po život nego kod mlađih pacijenata.
- Stariji pacijenti su izloženi riziku od vaskularnih katastrofa (npr. mezenterijska ishemija, oštećenje aneurizme trbušne aorte i sl.
- Ovi vaskularni razlozi čine 10% svih slučajeva bolova u trbuhu kod pacijenata starijih od 70 godina

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Promjena paradigmi u tretmanu starijih pacijenata

- Uobičajeno je rutinski primiti 75-godišnjeg pacijenta sa bolovima u prsima u bolnicu dok kod 75-godišnjaka sa bolovima u trbuhu vrlo često to ne učinimo.
- Ova praksa bi trebala promjenjena, s obzirom da morbiditet i smrtnost zbog bolova u trbuhu u ovoj dobnoj skupini premašuje istu kod pacijenata sa bolovima u prsima.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol u abdomenu kod starih osoba

- Sa svakom decenijom života kod odraslih, smrtnost se povećava, a dijagnostička tačnost smanjuje.
- Kod pacijenata sa 80 i više godina sposobnost i umjeće kliničara da uspostavi pravilnu i tačnu dijagnozu pada ispd 30%.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol kod žena u reproduktivnoj dobi

- Kod žena reproduktivne dobi, ogromno kliničko preklapanje nalazimo između pelvične inflamacije, upala slijepog crijeva i torzije jajnika i to je osnovni razlog za „učestale“ pogrešne dijagnoze.
- Pored toga, često suptilne prezentacije ektopične trudnoće mogu dovesti do propuštene dijagnoze i lošeg ishoda.

Bol u žene u reproduktivnoj dobi

- Kliničar se ne smije oslanjati na menstrualnu anamnezu pacijentice, navodnu kontrola rađanja upotrebu ili ligacija jajovoda kako bi se isključila trudnoća.
- Čak pacijentice koji ne prijavljuju istoriju seksualnih aktivnosti mogu biti trudni.
- Uvijek testirajte na trudnoću žene u dobi između menarhe i menopauze.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol u žene reproduktivne dobi

- Pored van-maternične trudnoće kao uzroka jakih bolova , bitno je prepoznati a to se događa kod 20% svih slučajeva bolova u donjem abdomenu torziju jajnika.
- Kod ove skupine praćenih žena CT je promijenio odluku o prijemu u bolnicu kod 26%, potrebu za operacijom kod 12%, potrebu za antibioticima kod 21%,
- Uptrebom CT-a promijenjen je koncept liječenje zbog osnovane sumnje na početnu dijagnozu u 45% pacijentica.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Bolovi u abdomenu kod imunodeficientnih pacijenata

- Široka upotreba visoko aktivne antiretroviralne terapije smanjila je broj oportunističkih infekcija, zbirno i abdominalnu bol kod ovih pacijenata.
- Ipak, pacijenti sa nekontrolisanim AIDS-om mogu imati neuobičajena stanja, kao što su bakterijski enterokolitis, pankreatitis izazvan lijekovima ili holangiopatiju povezana sa AIDS-om.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalni bol i AIDS

- Kad se isključi naprijed navedeno kod pacijenata sa AIDS-om najčešći razlog bolova u abdomenu je upala slijepog crijeva ili bubrežna kolika;
- zapravo je učestalost bubrežne kolike jako povišena zbog upotrebe inhibitora proteaze u terapijskom tretmanu ovih pacijenata.
- Prikazi upala slijepog crijeva kod pacijenata sa AIDS –om govore u prilog tome da su oni najčešće netipični kod pacijenata zbog odsustva temperature i leukocitoze, uz odgođene abdominalne simptome.
- Upotreba CT-a ili UZ a u mnogome pomaže u objektivizaciji stanja pacijenta.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalna bol i prethodne operacije

- Jedan ili više abdominalnih operativnih zahvata narušavaju fiziološko anatomske odnose u abdomenu.
- Pravilna intepretacija abdominalnih bolova kod ovih pacijenata iziskuje „dvostruku pažnju i umijeće“.
- Najčešće tegobe kod ovih pacijenata su tranzitorne a razlozi su srasline, manje ili veće postoperativne hernije i sl.
- Pacijenti sa unutarnjim hernijacijama, vaskularnim komplikacijama i upalnim hirurškim procesima na koje imaju pravo ovi pacijenti mogu ako su ili ne na vrijeme i korektno dijagnostikovani i tretirani imati daleko-sežne dobre i loše posljedice na ove pacijente.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalna bol i Covid infekcija

- Groznica, suh kašalj, glavobolja i otežano disanje među simptomima su koje je Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) prepoznala kao najčešće povezane s koronavirusom.
- U Velikoj Britaniji i Francuskoj opisano nekoliko slučajeva sa akutnim bolovima u trbuhu kao dominantnom simptomatologijom kod kojih je testiranjem potvrđena Covid 19 infekcija.
- Patofiziologija ovih bolova u trbuhu vjerovatno se oslanja na upalni proces kao što je gastroenteritis. Iako se koronavirusi smatraju respiratornim virusima koji se uglavnom prenose dišnim putevima, primarna ili sekundarna oralna kontaminacija može biti odgovorna za ove trbušne simptome.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Abdominalna bol i Covid 19

- Zbog male vremenske distance u trajanju ove pandemije „mi tek upoznajemo sa virusom i virus sa nama“.
- Osim poznatih štetnih reperkusija na plućni parenhim i njegovu funkciju, tromboembolizam plućnih arterija i njenih ogranaka, aorto-mezenteričnih tromboza te reperkusija na gastrointestinalni trakt, neuroloških i neuropshijatrijskih post Covid reperkusija bitno je naša razmišljanja usmjeriti i na povećanu šansu za nastanak krvarenja na različitim lokalizacijama.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalna bol i Covid 19

- Podcrtavamo u poređenju sa velikom pažnjom koja se posvećuje hiperkoagulabilnosti povezanoj s COVID-19 infekcijom, relativno malo je pisano o hemoragijskim problemima koji se javljaju kod pacijenata s SARS-CoV-2 infekcijom.
- Iako su mišićni hematomi oduvijek bili prepoznati kao moguća komplikacija liječenja sa NMH starijih osoba, tokom liječenja ovog novog oboljenja treba usmjeriti pažnju na moguće hemoragične komplikacije povezane s COVID19 infekcijom i s obzirom na broj zaraženih koji je u stalnom porastu.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Covid i krvarenja

- Notirane su petehije, hematohezije, subarahnoidalna mikrokrvarenja do masivnih intracerebralnih krvarenja.
- Opisani su i spontani ileo psoas hematomi kod obostranih intersticijskih upala pluća podržanih C-PAP ventilacijom.
- Objavljen je prikaz slučaja spontanog hematoma vrata i gornjeg dijela grudnog koša. Opisane su i ruptуре gornje torakalne arterije sa hematomom lijevog pektoralnog mišića i druga krvarenja na različitim lokalizacijama.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Abdominalna bol i Covid 19

- Opisane su spontane ruptures m.rectus abdominis kod Covid ležećih pacijenata koje smo mi tretirali na Klinici za hirurgiju sa lošim ishodom u liječenju.
- Razlozi za ovu pojavu su promjena u faktorima zgrušavanja krvi i slabosti vaskularnog zida zbog prisutnog endotelitisa koji se javlja u sklopu Sars CoV2 infekcije.
- Uz pneumoniju kao najčešći oblik ispoljavanja i prateći kašalj koji povećava kako intratorakalni tako i intraabdominalni pritisak mislimo da u kaskadi ovih faktora možemo tražiti realan razlog za moguću pojavu spontanih krvarenja na različitim mjestima i organskim sistemima.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Bol u abdomenu kod pedijatrijske populacije i Covid 19

- Odvojena studija, koju je objavio The Lancet , izvijestila je o osmero djece sa COVID-19 u Velikoj Britaniji koja su se u bolnici pojavila sa „simptomima atipične upale slijepog crijeva“.
- Skrećemo pažnju na to da se COVID-19 pojavljuje kod pedijatrijskih pacijenata s primarnim simptomima temperature i bolova u trbuhu, što bi moglo biti pogrešno zamijenjeno sa upalom slijepog crijeva, notirano je od skupine istraživača.
- Svi pacijenti imali su kombinaciju simptoma, uključujući temperaturu, bol u trbuhu, proljev i povraćanje

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

To famozno slijepo crijevo

- Propuštena upala slijepog crijeva jedan je od 3 glavna uzroka tužbe zbog nesavjesne medicinske pomoći u hitnim slučajevima (ostali su infarkt miokarda i prijelomi) u SAD.
- I pored napredka tehnologije mislimo da je bitno vratiti u centar liječenja korektne ponavljane preglede pacijenta i dinamičko promatranje razvoja kliničke slike.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Abdomen inspiracija i nekad velika enigma

- Ono što je gore može biti dolje
- Ono što je dolje može biti gore

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Valentino sindrom

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

*"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only **40** the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"*

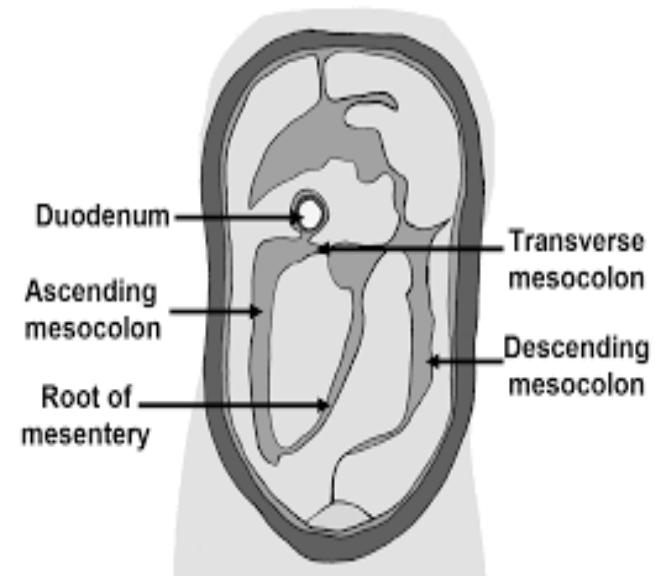
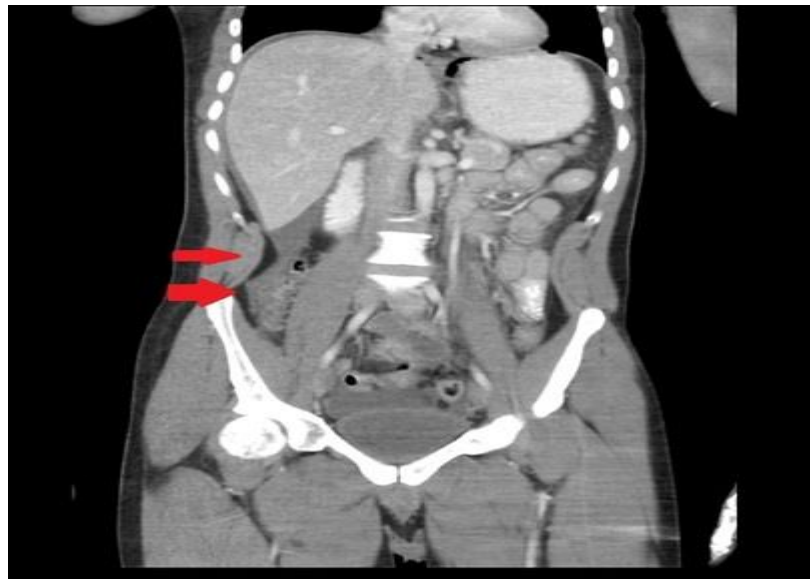
Valentino sindrom

- Sindrom dobio naziv po glumcu Rudolfu Valentinu koji je živio 32 godine na prelazu XIX i XX stoljeće na čijem sprovodu je bilo 100 000 ljudi.
- Bol dominantno locirana u desnom donjem kvadrantu imitira upalu slijepog crijeva
- Svi su mislili da je glumac umro zbog teške upale slijepog crijeva no na obdukciji gnojni sadržaj koji se smjestio u desni donji kvadrant i „napravio lokalnu osjetljivost“ nije bio posljedica upale slijepog crijeva nego perforiranog duodenalnog ulkusa i spuštanjem gnojnog sadržaja desnim parakoličnim „olukom“ odnosno putem u desni donji kvadrant.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Valentino sindrom

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Fitz-Hugh-Curtisov sindrom

- Epidemiologija

Prevalencija kod žena s blagom do umjerenom upalnom bolešću karlice može iznositi oko 4% . Prevalencija može biti veća kod tuberkuloze genitalija . Najčešće se javlja kod žena u fertilnoj dobi; međutim, zabilježeni su rijetki slučajevi kod muškaraca

Upala jetrene kapsule i prekrivajućeg peritoneuma povezana sa stvaranjem adhezije bez zahvaćanja jetrenog parenhima. To je hronična komplikacija kod zdjeličnih upalnih bolesti .

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

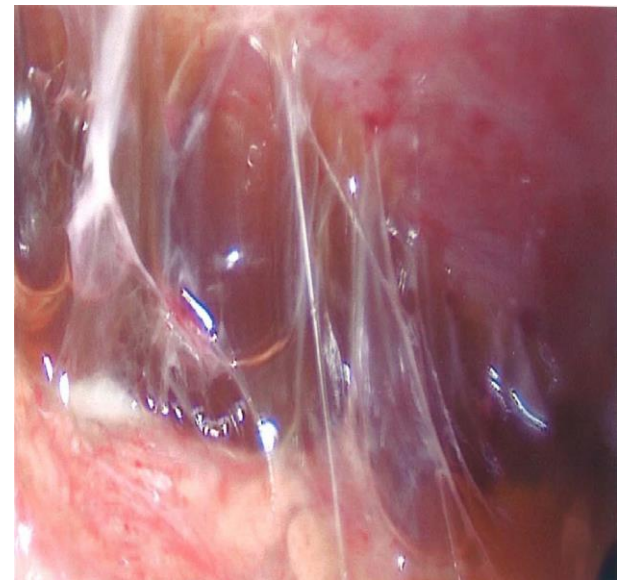
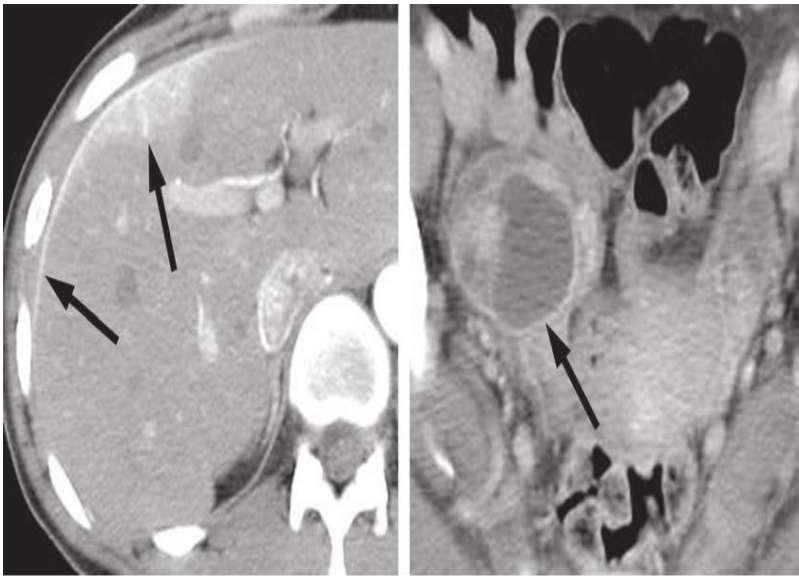
Fitz-Hugh-Curtisov sindrom

- Klinička prezentacija

Pacijenti se često javljaju s novonastalim bolovima u desnom gornjem kvadrantu ili pleuritičnim bolovima u prsima u pozadini karlične upalne bolesti.

Smatra se da je rezultat direktnog intraperitonealnog širenja infekcije prema perihepatičnom regionu od početne upale / infekcije zdjelice.

Fitz-Hugh-Curtisov sindrom

a.

b.

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"